

Důvodová zpráva

Vyhlášení programu na poskytování bezúročných zápůjček občanům statutárního města Ostravy za účelem předfinancování výdajů na pořízení kotlů v rámci dotačního programu "Kotlíkové dotace v Moravskoslezském kraji - 3. výzva"

Dne 6. února 2019 byl Ministerstvem životního prostředí (dále jen „MŽP“) vyhlášen prostřednictvím Státního fondu životního prostředí ČR program na podporu výměny nevyhovujících kotlů na pevná paliva v domácnostech, úspor energie a dalších adaptačních či mitigačních opatření ve vztahu ke změně klimatu v obcích Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje (výzva č. 1/2019).

Usnesením č. 01114/RM1822/18 ze dne 09.04.2019 bylo radou města schváleno podání žádosti do této výzvy. Tato podpora bude prostřednictvím obcí poskytována jednotlivým vlastníkům rodinných domů formou bezúročných zápůjček, kteří podali žádost o dotaci v programu „Kotlíkové dotace v Moravskoslezském kraji – 3. Výzva“. V současné době je žádost statutárního města Ostravy schválena Radou fondu Státního fondu životního prostředí ČR. V nejbližší době bude žádost předložena k rozhodnutí ministru životního prostředí. Zápůjčky budou poskytovány až po obdržení finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí ČR.

Uvolnění finančních prostředků předpokládáme v měsících červenec/srpen. Je předpoklad, že první žádosti o bezúročných zápůjčky budou schvalovány zastupitelstvem města 18.9.2019.

Dle informací ze SFŽP mohou být smlouvy o bezúročných zápůjčkách uzavírány ve smyslu zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů nebo dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu, že SMO poskytovalo bezúročných zápůjčky již v 2. výzvě kotlíkových dotací a smlouvy byly uzavírány dle občanského zákoníku, navrhuje se zachovat stávající zavedený režim poskytování zápůjček

Zásady poskytování zápůjčky

Zápůjčky budou poskytovány bezúročně, bez ručení a bez zajištění zástavním právem. Žadatelé budou moci o zápůjčku požádat poté, jakmile bude uzavřena smlouva o poskytnutí dotace mezi Moravskoslezským krajem a žadatelem. Maximální výše zápůjčky je dána typem pořizovaného nového zdroje vytápění, a to 150 000 Kč pro plynový kondenzační kotel a 200 000 Kč pro tepelné čerpadlo nebo kotel na biomasu. Zápůjčky budou vypláceny jednorázově na účet žadatele, a to ve lhůtě 15 dnů od účinnosti smlouvy o zápůjčce.

Splácení zápůjčky

Žadatel k žádosti o bezúročnou zápůjčku doloží souhlas s inkasem na částku ve výši dotace uvedenou ve smlouvě s MSK. Tato částka bude SMO stržena jako první splátka zápůjčky, od následujícího měsíce bude žadatel povinen uhradit do 20-tého dne každého měsíce splátku, a to až do úplného splacení celé výše zápůjčky. Dle výzvy SFŽP ČR je možné splácet zápůjčky v měsíčních splátkách max. 2 000 Kč až po dobu 10 let. Vzhledem k množství

předpokládaných žadatelů (322) a následné kontrole splácení, je v návrhu smlouvy určena částka měsíční splátky jednotná pro všechny, a to 1 500 Kč.

Rizika

Hlavní a zásadní riziko představuje skutečnost, že zapůjčené peněžní prostředky nebudou ze strany příjemce dotace z MSK vráceny. Rovněž v případě porušení některých podmínek smlouvy není vždy zaručeno, že se SMO o takovém porušení dozví (zejména případné zrušení inkasa). Za účelem eliminace rizika spojeného s případným nesplacením zápůjčky ze strany příjemce dotace z MSK je proto navrhováno nastavení odpovídajících vstupních podmínek pro žadatele (bezdlužnost), zakotvení smluvních pokut za porušení povinnosti ze smlouvy o poskytnutí zápůjčky či vrácení první splátky zapůjčené částky formou inkasa. V rámci zvolené formy pomoci občanům v přelomu období od schválení dotace v rámci dotačního programu MSK a jejím následným vyplacením však nelze za daných podmínek riziko, že ze strany příjemce dotace nedojde k vrácení zápůjčky řádně a včas, zcela vyloučit.

Návrh Zásad pro poskytování bezúročných zápůjček je připojen v příloze č. 1 tohoto materiálu.

Proces poskytování zápůjček

Poskytnutí zápůjčky a uzavření smlouvy o poskytnutí zápůjčky je dle ustanovení § 85 písm. j) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „OZ“¹) vyhrazeno zastupitelstvu města.

Proces poskytování zápůjček bude administrován odborem ochrany životního prostředí MMO, s výjimkou případného vymáhání nevrácených zápůjček, které by bylo uskutečňováno v souladu s Organizačním řádem magistrátu ze strany odboru financí a rozpočtu, oddělení exekucí.

Poskytování zápůjček ze strany obcí

Podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů, platí, že ten, kdo podnikatelsky poskytuje zápůjčky a úvěry spotřebitelům (nepodnikajícím fyzickým osobám), potřebuje k této činnosti mj. oprávnění od České národní banky. V této souvislosti byla po přijetí toho zákona řešena otázka, zda a v jakém rozsahu dopadá daná právní úprava i na obce, které svým obyvatelům půjčují peníze.

Z jednání mezi zástupci Ministerstva financí ČR, Ministerstva vnitra ČR, Svazu obcí ČR a České národní banky, v tomto směru vyplynulo:

- 1) pokud jsou peněžní prostředky ze strany obcí zapůjčovány nepodnikatelským způsobem, lze dovozovat, že takový postup nebude podléhat působnosti cit. zákona,
- 2) v opačném případě lze peněžní prostředky ze strany obcí zapůjčit za předpokladu splnění následujících podmínek:
 - zápůjčky musí být poskytovány omezenému okruhu osob (např. obyvatelům dané obce),

- zápůjčky musí být poskytovány ve veřejném zájmu (u obcí je veřejný zájem deklarován v ustanovení § 2 odst. 2 OZř., o obcích; dle kterého obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem),
- zápůjčky musí být poskytovány na základě právního předpisu, za takový lze dle výsledků jednání shora uvedených subjektů považovat OZř;
- zápůjčky musí být poskytovány bezúročně nebo s úrokovou sazbou nižší, než je na trhu obvyklé.

S ohledem na tyto shora uvedené závěry lze proto zápůjčky za daných podmínek poskytnout.

Rada města usnesením č. 01607/RM1822/25 ze dne 11. června 2019 doporučuje zastupitelstvu města schválit návrh zásad pro poskytování bezúročných zápůjček občanům statutárního města Ostravy dle přílohy č. 1 předloženého materiálu a rozhodnout o vyhlášení poskytování bezúročných zápůjček.